

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

02.11.2018

UKA 2018/226

Naqqiut

Siunnersuut 24. august 2018-meersoq taarserpaa

(Makku naqqiutigineqarput siunnersuuteqartup atia (Inatsisartunut ilaasortaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit) taarserneqarpoq (Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit))

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Naalakkersuisut suliffeqarfittut innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisunik nalunaarsugaasut pillugit inatsisissatut siunnersuummik kingusinnerpaamik UKA2019-mi saqqummeeqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunggavilersuut:

Inuiaqatigiittut suliffeqarfeqarnerup iluani innuttaaqatitsinnik peqataatitsiniarnerusumik aaqqissuussaassuseqartariaqarneq pisariaqartipparput.. Inuit innarlutillit inuillu sulileriaannaangitsut pisinnaasortatsitulli tapersersorneqarnikkut ikiorsiissuteqarnerunikkullu sulisinnaangornissaat sulissutigilluarnerusariaqalerparput. Inuit sulerusukkaluarlutik tapersersortariaqarnertik pissutigalugu pilersueqataalersimangitsut suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut pilersiororneqaleneri aqutigalugit aaqqissugaasumik periarfissaqarlualissaaq inuit taaneqartut pilersueqataanerulersinnaanissaat...

Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut suliffeqarfiupput namminersortutulli allatut niueqatigiinnerup iluani unammilleqataasut, iluanaaruteqarfiunissamik ingerlatsinissamik piumasaqarfiunnarani aammali isumaginnikkut, kulturikkut avatangiisigissaarnerunissamilluunniit suliffeqarfittut ukiumoortumik naatsorsuusionerme piumasaqaatitut ilaatitaqarfiusoq. Suliffeqarfiit inuiaqatigiinni inerisaaqataarusuttut imatut nassuiaateqarpoq:

”[...] Pineqartut suliffeqarfiupput namminersortut inuussutissarsiummillu ingerlatsisuullutik, atuunnermikkut aamma isertitaqarnermikkut inuiaqatigiinni immikkut siunertarisanik siuarsaanissamik siunertaqarlutik”¹

Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut iluanaarutimik annerpaartaat inersimasut kaammattortariallit sulisorisamik akissarsiasaasa matussuserneqarnissaannut atorajuttarpaat naak niueqatigiinnermi suliffeqarfittut allatulli iluanaarnissamik soqutigisaqaraluarlutik. Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut aamma suliffeqarfiusinnaapput pingaarnertut kultureqarnerup iluani suliniuteqartuusut, avatangiisitigut immikkut suliniuteqartuusinnaapput imaluunniit pisortaqarfiit suliniutit suliassaqarfigaluarlugit naammassiuminaatsitaat.

Taamaammat suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisinnaanissamik periarfissaqalerneruqqullugu Naalackersuisut Inatsisissamik suliaraqqullugit peqquneqarnissaannik Inuit Ataqtigiit siunnersuutigaarput.

Inatsisissatut siunnersuusiormi takorloorparput nalunaarsueriaasoqalissasoq suliffeqarfiit suliarnikkup uppersarsinnaalissagaat sulinerminni isumaginnikkut, kultureqarikkut, sulisoqartitsiniarnikkut avatangiisitsigulluunniit iluaqutaasumik suliagarnerminnik nalunaarsuiffiusinnaasumik.²

Assersuutigalugu angerlarsimaffeqanngitsut qaangiinarnerannik tapersiisutaasumik suliniuteqarsimanikkut angerlarsimaffeqalersinnissaannik suliniuteqarikkut. Inuit innarluutillit immikkut atorfinitsinnerisigut, aaqqissuussamik pinnaasaat aallaavigalugit sulisinnaalernissaannik isumannaarisumik. Imaluunniit inuusuttut inersimasullu assigiinngitsut pequtigalugit nalinginnaasumik sulisinnaajunnaarsimasut immikkut tapersersorlugit sulisinneqartariaqartut atorfeqartinnerisigut ingerlariaqqinnissaannik ikiorsiisutaasumik suliassaqartinnerisigut.

Ullumikkummi immikkorluinnaq suliniutit inersimasunut tapersersortarialinnut suliniutit annertoqisumik amigaatigaagut. Inuit Ataqtigiit taamaammat nuannaarutigaarput Naalackersuisut immikkut suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnut suliffissaqartitsisinnaaneq pillugu 6. februar 2018 immikkut sammisaqartitsimmata, kingornalu tusagassiuutitigut suliffeqarfinnik innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisunik pilersitsinissamik pilersitserusullutik suliniuteqalersut tusarlugu.

Namminersortut pilersitsiortornissaminut suliassamillu kivitsilluarnissaminut piareersimasut isumaqarpugut, inatsisitigullu sinaakkusorluarnissaat kisiat amigaatigalutigu. Upperilluinnarparput suliffeqarfippasuit pioreersut, suliniutillu ingerlanneqartareersimasut amerlasuut innuttaasunik tapersersortarialinnik sunniuteqarluartumik suliffissaqartitsisarsimasut, kisiannili inatsisitigut sinaakkutissaaleqineq pissutigalugu pisariaqanngitsumik aporfilersorneqartarsimasut, inatsiseqarikkullu tamakku pinngitsoortinneqarsimasinnaagaluit.

Naalackersuisut kaammattorumavagut suliagarnerminni namminersorlutik inuussutissarsiutillit kommunillu inerisaanermi peqataatinneqarluuqullugit, misilitagaareersummi aallaavigalugit aatsaat nunatsinni piviusut aallaavigalugit inatsisiliortoqarsinnaammat tamatsinnut iluaqutaalluurtumik.

¹ <http://socialvirksomhed.dk/om/cases/socialokonomiske-virksomhedscases>

²

<https://naalackersuisut.gl/~media/Nanoq/Files/Publications/Familie/GL/Suliffeqarfiit%20innuttaasunik%20tapersersortarialinnik%20suliffissaqartitsisut%20kiisalu%20suliffeqarfiit%20innuttaasunik%20tapersersortarialinnik%20suliffissaqartitsisut%20pillugit%20inatsit.pdf>

Taamatut oqaaseqarluta oqallilluarnissatsinnut minnerunngitsumillu innuttaaqatigut tapersersortariallit pillugit suliffissaqartitsisinnaangornissaq anguniarlugu pingaaruteqarluinnartumik Inatsisiliorinissamat aalajangersaaqatiginissassinnut Inuit Ataqaatigiit qilanaarput.

Pisortanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Inatsisilerinikkut suliaqarnissamat tusarniaanissamullu piareersaateqangaatsiarnissaq naatsorsuutigineqassamat suliaqarneq AC-p ukiumut ataatsimut sulinissaatut naleqartussatut

naatsorsuutigineqarpoq, tassa 500.000 kr-it. Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnut suliffissaqartitsisut nalilersuutit amerlasuut atorlugit nassuiaasersorneqartarput, quppernermi socialvirksomhed.dk-mi imatut nassuiaaserneqarsimavoq:

“Pisortaqarfiit suliffeqarfippit aqunneqarneranut ingerlanneqarneranilu sunniuteqarfigissanngilaa. Suliffeqarfittut namminersortutut pituttorsimanningsutullu ingerlatsisinnaasutut paasinnittaaseq aallaavigalugu suliffeqarfik paasineqassaaq.

Pisortaqarfiupput: kommunit, nunap immikkoortuini aqutsisoqarfiit imaluunniit Naalagaaffik, pisortaqarfiit imaluunniit taakku suliffeqarfiit pigisaat.

Suliffeqarfiup affaa qaangerluguluunniit pisortanit pigineqarpat taava suliffeqarfik namminersortutut pituttorsimanningsutullu ingerlasimassanngilaq.

Namminersortutut pituttorsimanningsutullu suliffik aamma ingerlasimassanngilaq pisortaqarfiit suliffeqarfiup siulersorneqarnerani aqutsisuinik affaanik sinnerluguluunniit inissiisimappata, suliffeqarfiup siulersorneqarnerani siulersuisut affaanik sinnerluguluunniit aalajangersaasinnaasunik qinersisimappata imaluunniit arlaatigut suliffeqarfiup ulluinnarni aqunneqarnerani isertitaqarsinnaassusaatigullu pisortaqarfiit suliffeqarfimmi aqutsisinnaassuseqarsimassappata.

Pisortanut sullissillutik suliffimmik ingerlatsisuugavit, taavalu pisortaqarfimmiit nakkutigineqartumik sullisseriaatsit nalilersorneqartarmat imaluunniit pisortaniit tapiiffigineqartaravit isumaqanngilaq illit suliffeqarfiutit pituttorsimanani ingerlanngitsoq.”³

Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut suliffiupput pituttorsimanatik suliffiit namminersortut, pisortaqarfinit aningaasalersugaanngitsut. Siunnersuummit akuerineqarneranit inatsisillu atuuttunngortinneqarnerata kingorna pisortaqarfinnut aningaasartuutaasusaanngilaq.

Namminersortunut aningaasaatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Namminersortunut suliffeqarfinnut kingunerlutsitsinissaa naatsorsuutigineqanngilaq, Suliffeqarfiit innuttaasunik tapersersortarialinnik suliffissaqartitsisut toqqaanaq pisortaqarfinniit tapiissutinik pisannimmata kisiannili namminersortut allat assigalugit niueqatigiinnikkut unammilleqatigiinnermi ingerlanneqartuulluni. Taamaammat Inatsisit atuutillerneqarnerata kingunerisaanik suliffeqarfiup taamatut ingerlanneqartup suliffeqarfinnut namminersortunut allanut naapertuutinngitsumik unammillertutut paasineqarsinnaanngilaq.

Siunnersuulli namminersortunut pitsaasumik kinguneqariartaarsinnaanerani naatsorsuutigineqarsinnaavoq, namminersortut amerlinerisigut (namminersortuusussaammatami) innuttaaqatigut

³ <http://socialvirksomhed.dk/registrering/sadan-bliver-du-registreret/de5kriterier>

sullinneqarnerulernissaannik anguniagaqartumik inerisaaqataalissammata, namminersortullu pisortaqarfiillu ullumikkut suliassat naammassisinnaasimanngisaat sullisiinnarnagit aaqqissuusseriaatsit massakkumut atorneqarsimanngitsut atorlugit inerisaaqataasoqalissammat.

Innuttaasunut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai:

Aningaasaqarnikkut innuttaasunut kingunerluuteqarnaviangilaq. Inatsisillu atuutsilernerata kingorna innuttaaqatigut akuutinneqarpiangitsut pisortanit tapiissutaannartigut inuussuteqarnermiit suliffeqalerlutik inuiaqatigiinnit ilaquttaminnullu pilersuisunngorsinnaanissat aqqtissiuunneqarsinnaalissammat. Aamma naatsorsuutigineqassaaq innuttaaqatigut akuutinneqarpiangitsut ullormut sulinikkut nammassinnaasaat aallaavigalugu sulilernikkut akuunerulerunik ulluinnarni atugarisaat pitsanngoriaateqassasut.